از گوشه و کنار

آبفا:

در میان ۵ استان قرمز، تهران وضعیت نگران‌کننده‌تری دارد

رئیس آبفای جنوب شرق استان تهران ظهر دیروز در سخنرانی پیش از خطبه‌های نماز جمعه این هفته ورامین، با بیان اینکه تهران در میان ۵ استان قرمز از نظر وضعیت آبی، تهران وضعیت نگران کننده‌تری دارد، گفت: خشکسالی و کاهش شدید بارندگی، منابع آبی استان را به پایین‌ترین سطح طی سال‌های اخیر رسانده‌است. به گزارش تسنیم، سعید منصور بقایی با تأکید بر قرار گرفتن تهران در صدر استان‌های بحران‌زده در حوزه آب، گفت: ۷۸ درصد خانوارهای تهرانی، بیش از دوبرابر الگوی مجاز، آب مصرف می‌کنند. وی با اشاره به افت محسوس ذخایر مخازن آب گفت: از ۲۵۰ میلیون مترمکعب ظرفیت طراحی‌شده، تنها حدود ۲۳ میلیون مترمکعب آب در مخازن باقی مانده و بیش از ۹۰ درصد این ظرفیت خالی است؛ این وضعیت نتیجه سال‌ها نادیده گرفتن هشدارها درباره مدیریت منابع است.

یک مسئول در شهرداری تهران:

وزارت نیرو برای تحویل فاضلاب خام، ارقام نجومی می‌خواهد

معاون توسعه و پایش اداره کل محیط زیست و توسعه پایدار شهرداری تهران گفت: مجموعه وزارت نیرو برای تحویل فاضلاب خام نیز ارقام نجومی اعلام کرد که این موضوع با تصریح قانون مصوب هیئت دولت مغایر است. به گزارش ایلنا، سخنگوی صنعت آب اخیراً ادعا کرده است: از ۷۰۰ حلقه چاه آب که در اختیار شهرداری قرار دارد، ۵۵ حلقه چاه کیفیت آب شرب دارد. ما تقاضا کردیم شهرداری این چاه‌ها را در اختیار وزارت نیرو قرار دهد و در ازای آن پساب تحویل بگیرد. اما تاکنون اقدام نشده است. حسامی در واکنش به این ادعا گفت: متأسفانه در کشور ما به‌جای مسئولیت‌پذیری و تلاش برای حل مشکل، عموماً به دنبال مقصر هستیم. فارغ از آمارهای تعداد چاه‌ها و میزان برداشت که صحیح نیست، در خصوص موضوع تحویل چاه‌ها و استفاده از پساب، متأسفانه مجموعه وزارت نیرو کمترین همکاری را انجام می‌دهد و قیمت‌هایی برای پساب اعلام می‌کند که استفاده از آن را برای فضای سبز غیرممکن می‌سازد. وی ادامه داد: بر اساس قانون هوای پاک، وزارت نیرو باید پساب تصفیه‌شده را به شهرداری جهت توسعه و نگهداشت فضای سبز تحویل دهد؛ ولی در مواردی که همکاران ما تقاضای تحویل پساب کردند، قرارداد بسیار سنگینی را جلوی روی آن‌ها قرار دادند؛ در حالی که این پول هم در اعتبارات دولتی دیده شده و هم در قبوض از مردم دریافت شده و مجدداً از شهرداری مطالبه می‌شود.

هشدار جدی اداره کل هواشناسی استان تهران:

تهرانی‌ها این روزها کمتر از خانه بیرون بروند

اداره کل هواشناسی استان تهران از تشدید آلاینده اوزن در هوای پایتخت خبر داد. مرکز پایش آلودگی هوای محیط زیست استان تهران اعلام کرد: بر اساس اطلاعات دریافتی از اداره کل هواشناسی استان تهران مبنی بر افزایش دمای هوا و همچنین اطلاعات ایستگاه‌های سنجش آلودگی هوای استان تهران، متوسط شاخص کیفیت هوای تهران برابر عدد ۱۵۶ و مربوط به آلاینده ثانویه اوزن بوده که در شرایط ناسالم برای همه گروه‌ها قرار داشته است و اطلاع‌رسانی در خصوص تداوم این شرایط برای روزهای آتی نیز متعاقباً اعلام خواهد شد. مهر در خبری نوشت: بنابر این گزارش توصیه می‌شود همه شهروندان بویژه گروه‌های حساس جامعه شامل کودکان، سالمندان، بیماران قلبی و تنفسی و زنان باردار از ترددهای غیر ضروری در فضای باز خودداری کنند.

کشف بیش از ۲ هزار ریزپرنده و بی‌سیم دستی فقط در ۴۸ ساعت

رئیس پلیس امنیت اقتصادی فراجا گفت: کارآگاهان پلیس در ۴۸ ساعت گذشته موفق به کشف ۱۰۷۳ دستگاه ریزپرنده و هزار دستگاه بی‌سیم از یک خودرو شدند. به گزارش تسنیم، حسین رحیمی افزود: در این زمینه ۸ قاچاقچی دستگیر و به مرجع قضایی تحویل داده شدند. وی از هموطنان خواست اخبار و اطلاعات خود را در خصوص جرایم و مفاسد اقتصادی از طریق شماره تلفن ۰۹۶۳۰۰ با فراجا در میان بگذارند.

آخرین وضعیت پرونده قتل امیرحسین خالقی و الهه حسین‌نژاد

رئیس کل دادگستری استان تهران درباره آخرین وضعیت پرونده‌های قتل امیرحسین خالقی و الهه حسین نژاد توضیحاتی ارائه کرد. علی القاصی، رئیس کل دادگستری استان درباره اجرای عدالت در پرونده قتل دانشجوی دانشگاه تهران و الهه حسین‌نژاد تصریح کرد: بخشی از اقدامات لازم در خصوص پرونده‌های مورد اشاره انجام شده و بخش دیگر نیز در حال انجام است تا در نهایت احکام عادلانه و متقن در خصوص مجرمان صادر گردد. رئیس کل دادگستری استان تهران با بیان اینکه رسیدگی‌های قضایی در خصوص پرونده‌های یادشده به‌صورت ویژه صورت می‌گیرد، اظهار کرد: در خصوص پرونده قتل دانشجوی دانشگاه تهران، متهم ردیف اول به مجازات قصاص نفس و متهم ردیف دوم به مجازات حبس طویل‌المدت محکوم شدند که رای صادره نیز در دیوان عالی کشور مورد تایید قرار گرفت و با توجه به قطعیت رای مذکور، پرونده به اجرای احکام خواهد رفت. وی در پایان در خصوص پرونده قتل الهه حسین‌نژاد نیز تصریح کرد: در خصوص این پرونده نیز با توجه به صدور کیفرخواست، پرونده جهت رسیدگی به‌صورت ویژه به دادگاه کیفری یک استان تهران ارجاع گردیده و فرآیند رسیدگی قضایی در دادگاه در حال انجام است.

یک وکیل دادگستری در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» خواستار شد:

استرداد لایحهٔ «مقابله با حق آزادی بیان»! از سوی دولت

لایحه «مقابله با انتشار محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی»، اگرچه از نظر نگارش و عبارت‌پردازی با طرح صیانت از فضای مجازی تفاوت‌هایی دارد، اما در محتوای اصلی خود به شدت مشابه طرح قبلی است که دو الی سه سال پیش توسط نمایندگان مجلس تهیه و ارائه شد. این شباهت‌ها باعث نگرانی‌های جدی در میان فعالان حقوقی و فعالان سیاسی شده است. در حالی که ممکن است عبارات و اصطلاحات مورد استفاده در این لایحه با طرح صیانت متفاوت به نظر برسد، اما به گفته کارشناسان در واقعیت، هدف اصلی آن‌ها محدود کردن آزادی بیان و دسترسی به اطلاعات است.

به گزارش گروه شهرنوشت «توسعه ایرانی»، در دنیای امروز، فضای مجازی به یکی از مهم‌ترین بسترهای تبادل اطلاعات و اخبار تبدیل شده است. با این حال، دولت در لایحه‌ای دوفوریتی که با عنوان «مقابله با انتشار محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی» به مجلس ارائه کرده، خواستار وضع قوانینی جدید در حوزه اطلاع‌رسانی آنلاین شده؛ لایحه‌ای که به گفته منتقدان می‌تواند آزادی رسانه‌ها و گردش آزاد اطلاعات را هدف قرار دهد. دولت بر رسی این لایحه را که براساس توضیح معاونت حقوقی بنا به الزام مندرج در مصوبه سال ۱۳۹۹ شورای عالی فضای مجازی، توسط قوه قضائیه در مهرماه ۱۴۰۲ تهیه شده و به‌عنوان لایحه قضایی به دولت ارسال شده، از دی ماه ۱۴۰۳ آغاز کرده و در نهایت در اردیبهشت امسال در خفا و سکوت محض آن را به تصویب رسانده و برای ارسال به مجلس آماده کرده است. لایحه‌ای که بنابر اظهار نظر حقوقدانان با اجرایی شدن آن برخوردها با رسانه‌ها و مردم تشدید خواهد شد و باعث افزایش پرونده‌های قضایی شده و جایی برای دفاع برای وکلا باقی نمی‌گذارد.

این لایحه نقض حقوق ملت در فصل سوم قانون اساسی است

با اعلام خبر ارسال این لایحه از دولت به مجلس، واکنش‌های منفی بسیاری در فضای مجازی نسبت به این لایحه صورت گرفت. از جمله آذر منصوری، رئیس جبهه اصلاحات در انتقاد از این لایحه، خطاب به رئیس جمهور نوشت: «آنچه با عنوان «لایحه مقابله با انتشار محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی» به مجلس فرستاده‌اید، در تعارض با دیدگاه و باورهای شما و نقض حقوق ملت در فصل سوم قانون اساسی و گردش آزادانه اطلاعات است. پیشنهاد می‌کنم این لایحه را پس بگیرید.»

همچنین کامبیز نوروزی، حقوق‌دان و از منتقدان شناخته‌شده محدودسازی فضای رسانه‌ای، این لایحه را از منظر حقوقی نقد کرده و گفته است که: «مبنای قانونی چنین طرحی زیر سؤال است. قانون مطبوعات، قانون مجازات اسلامی و قانون جرایم رایانه‌ای به اندازه کافی درباره تخلفات رسانه‌ای مقررات دارند. اگر قرار باشد هر خبری که از نظر نهاد حاکم «خلاف واقع» تشخیص داده شد، جرم تلقی شود، اساس اطلاع‌رسانی مخدوش می‌شود. انتشار خبر خلاف واقع، جرم نیست مگر آنکه با سوءنیت، به قصد ضرر زدن باشد.»

به گفته نوروزی، تجربه تاریخی در جمهوری اسلامی نشان داده که «هر جا بحث مقابله با شایعه یا خبر نادرست پیش آمده، در عمل منجر به برخورد با خبرنگاران و روزنامه‌نگاران منتقد شده است.»

مهدی حجتی در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»: با مرور لایحه «مقابله با انتشار محتوای خلاف واقع در فضای مجازی»، مغایرت آن با اصل ۲۴ قانون اساسی که ناظر بر حق آزادی بیان شهروندان است آشکار می‌شود و باید امیدوار بود که در صورت عدم استرداد این لایحه توسط دولت، کلیات این لایحه با اخطار قانون اساسی یکی از نمایندگان مجلس و پذیرش آن، رد شده و از دستور کار مجلس خارج شود

آخرین میخ بر تابوت آزادی بیان

محسن برهانی، حقوقدان و وکیل دادگستری نیز این لایحه را «آخرین میخ بر تابوت آزادی بیان» دانسته و نوشته است که «لایحه‌ای با عنوان «لایحه مقابله با انتشار محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی» با قید دوفوریت به مجلس ارسال شده است که در صورت عدم استرداد و تصویب نهایی، همه باید لال شویم و الا مجازات می‌شویم.»

همچنین احسان بداغی، روزنامه‌نگار، در نقد این لایحه و خطاب به رئیس جمهور نوشت: «آقای پزشکیان! چطور از آمادگی برای گفت‌وگو با اپوزیسیون حرف می‌زنید در حالی که تنها یک روز قبل از آن سخنان، لایحه‌ای در دولت‌تان تصویب شده که در واقع داغ و درفش جدیدی است برای بستن زبان شهروندان داخل؟ چرا دولت مقابل لایحه پیشنهادی قوه قضائیه نایستاد و از اندک آزادی موجود، حراست نکرد؟»

بهانه‌ای برای قتل عام آزادی بیان

یاشار سلطانی، فعال رسانه‌ای نیز با انتقاد شدید از این لایحه در شبکه ایکس نوشت: «تصویب لایحه مقابله با انتشار محتوای خلاف واقع دولت پزشکیان یعنی حکم اعدام آزادی بیان نیم‌بند در ایران! یعنی دست حاکمیت برای سرکوب بی‌رحمانه رسانه‌های مستقل را باز می‌کند! «محتوای خلاف واقع» بهانه‌ای بیش نیست برای قتل عام آزادی بیان و خفه کردن صدای حقیقت! اگر مجلس حداقلی کورکورانه تصویبش کند، باید رسانه‌ها را خاک‌سپاری کرد.»

میلاد علوی، روزنامه‌نگار نیز در انتقاد از این لایحه نوشته است: «براساس مواد ۱۳.۱۴ و ۱۵ لایحه مقابله با اخبار غیرواقعی دولت، مجازات فرد مشهوری که در شرایط بحرانی یا جنگی، توئیتی بزند که کذب تشخیص داده شود، ۱۰ تا ۱۵ سال حبس است، اما مجازات فردی که مرتکب سرقت با سلاح شود، براساس ماده ۶۵۲ قانون مجازات، ۳ ماه تا ۱۰ سال حبس است!» علی مجتهدزاده، حقوقدان و وکیل دادگستری نیز در گفت‌وگو با دیده‌بان ایران، درباره ایرادهای حقوقی لایحه «مقابله با انتشار محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی» گفته است: «ابهام در تعاریف حقوقی محتوای «خلاف واقع» یکی از مواردی است که باعث می‌شود دست مراجع قضایی و... برای برخورد و صدور حکم علیه افراد باز شود. تاثیر این طور تعاریف بی‌سر و ته و مبهم هم همین خواهد بود که بسیار تفسیرپذیر هستند و برخی شعب دادگاه‌ها می‌توانند از آن‌ها هر نوع مستمسکی برای محکومیت شهروندان و فعالان رسانه‌ای و مدنی و سیاسی بسازند. یعنی عملا با قانونی شدن این دست عناوین، من فقط یک مثال بزنم؛ در ماده ۶۹۸ قانون مجازات اسلامی (بخش تعزیرات)، «نشر اکاذیب» به انتشار عمدی مطالب کذب با قصد تشویش اذهان عمومی یا ضرر به دیگران تعریف شده است. این تعریف، عنصر «عمد» و «قصد سوء» را به‌عنوان پیش‌نیاز مجازات در نظر می‌گیرد.

لایحه «مقابله با انتشار محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی»، اگرچه به گفته کارشناسان و حقوقدانان از نظر عبارت‌پردازی‌ها با طرح صیانت از فضای مجازی متفاوت است اما محتوای اصلی لایحه همان چیزی است که دو الی سه سال پیش تحت عنوان طرح صیانت از فضای مجازی توسط نمایندگان تهیه و در مجلس مطرح شد. طرحی که به شدت حق آزادی بیان و دسترسی به اطلاعات را از مردم سلب می‌کرد و مانند آن طرح حق آزادی بیان و حق دسترسی به اطلاعات را نشانه رفته است.

در مقررات فعلی برای برخورد با فیک‌نیوزها جرم‌انگاری شده

درباره ایرادات حقوقی این لایحه و مغایرت آن با اصل آزادی بیان که یکی از اصول قانون اساسی است در «توسعه ایرانی» با مهدی حجتی، وکیل و حقوقدان گفت‌وگو کردیم. وی در این باره گفت: با مرور لایحه «مقابله با انتشار محتوای خلاف واقع در فضای مجازی»، مغایرت این لایحه با اصل ۲۴ قانون اساسی که ناظر بر حق آزادی بیان شهروندان است آشکار می‌شود و باید امیدوار بود که در صورت عدم استرداد این لایحه توسط دولت، کلیات این لایحه با اخطار قانون اساسی هر یک از نمایندگان مجلس و پذیرش آن، رد شده و از دستور کار مجلس خارج شود.

یک وکیل دادگستری: ما در لایحه دوفوریتی «مقابله با انتشار محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی» با یک پارادوکس مواجهیم زیرا از یک طرف قانون دسترسی آزاد به اطلاعات برای شهروندان این حق را به رسمیت شناخته که از امور جاری کشور در حوزه‌های مختلف اطلاع داشته باشند و از طرفی دیگر، دسترسی به اطلاعاتی که توسط دیگران منتشر و به ادعای حاکمیت، غیرواقعی ولی در باطن واقعی هستند، قابل تعقیب و یا مسئولیت تلقی شده‌اند

و پذیرش آن، رد شده و از دستور کار مجلس خارج شود.

وی ادامه داد: در مقررات فعلی ماده ۶۹۸ کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی در بخش تعزیرات و ماده ۱۸ قانون جرایم رایانه‌ای، نشر اکاذیب را جرم‌انگاری کرده و طبعا فیک‌نیوزها و یا اخبار غیرواقعی که در فضای مجازی منتشر می‌شوند، در حال حاضر جرم و مشمول مقررات قوانین مورد اشاره در کشور هستند.

این وکیل دادگستری گفت: ما در این لایحه با یک پارادوکس مواجه هستیم؛ زیرا از یک طرف قانون دسترسی آزاد به اطلاعات برای شهروندان این حق را به رسمیت شناخته که از امور و اطلاعات جاری کشور در حوزه‌های مختلف اطلاع داشته باشند و از طرفی دیگر، دسترسی به اطلاعاتی که توسط دیگران منتشر و به ادعای حاکمیت، غیرواقعی ولی در باطن واقعی هستند، قابل تعقیب و یا مسئولیت تلقی شده‌اند و از طرفی دیگر، این موضوع فقط اخبار را دربرنمی‌گیرد بلکه تحلیل‌ها و تحذیرها و کنش‌گری‌های اجتماعی و سیاسی را نیز در موارد قابل توجهی مشمول این قانون می‌کند که همین امر باب اعمال سلیقه و سوءاستفاده از مقررات این لایحه را در صورت تبدیل آن به قانون باز می‌کند.

حجتی تصریح کرد: این لایحه به‌رغم آنکه ماهیتا لایحه قضایی نیست، لیکن در قوه قضاییه تهیه و جهت تقدیم به مجلس به دولت ارائه شده است و البته در دولت نیز به لحاظ غیرقضایی بودن آن، به شدت مورد جرح و تعدیل قرار گرفته که این لایحه تعدیل شده نیز با اشکالات زیادی روبرو است و بی‌تردید ارائه این لایحه در این مقطع زمانی توسط دولت با هیچ دستاویزی قابل توجیه نیست و استرداد آن بیشتر از بقای آن باعث تأمین مصالح عمومی کشور می‌شود.

گزارش

مسئول ذی‌ربط در سازمان نظام پزشکی:

وضعیت کنونی دستیاران پزشکی، فاصله‌ای جدی با وعده‌های اعلام شده دارد

سرپرست معاونت آموزشی و پژوهشی سازمان نظام پزشکی گفت: با احترام به تلاش‌های دولت محترم، باید با صراحت اعلام کنیم که وضعیت دستیاران پزشکی، فاصله‌ای جدی با وعده‌های اعلام‌شده دارد. ارتقای جایگاه صنوف پزشکی، صرفاً در شعار محقق نمی‌شود؛ بلکه نیازمند تصمیمات عملی، تأمین منابع مالی و تغییر نگرش مدیریتی است.

ایلنا نوشت: جمعی از دستیاران رشته‌های مختلف پزشکی با راه‌اندازی پویشی، نسبت به ناچیز بودن حقوق خود در قبال هزینه‌های بالای زندگی گلایه‌مند بوده‌اند و خواستار رسیدگی عاجل وزارت بهداشت به این موضوع شده‌اند.

شاهرخ خوش‌سیرت، سرپرست معاونت آموزشی و پژوهشی سازمان نظام پزشکی در واکنش به این پویش به‌عدم تناسب کار با دریافتی دستیاران پزشکی اشاره کرد و گفت: دریافتی فعلی دستیاران پزشکی به‌هیچ‌وجه متناسب با میزان مسئولیت، بار کاری، فشار روانی و خطرات شغلی آنان نیست. این قشر نخبه، نه‌تنها بار سنگینی از نظام سلامت کشور را در مهم‌ترین سطوح تخصصی به‌دوش می‌کشند، بلکه با کمترین امکانات رفاهی، بالاترین میزان فرسودگی شغلی را نیز تجربه می‌کنند. شکاف میان سطح درآمد و هزینه‌های زندگی در شهرهای بزرگ، عملاً معیشت این عزیزان را با بحران روبه‌رو کرده است.

وی با تاکید بر اینکه سازمان نظام پزشکی با تمام توان در کنار دستیاران خواهد بود، افزود: ما ضمن حمایت از پویش‌های صنفیِ مدنی و قانونی، مکاتبات رسمی با وزارت بهداشت و سایر نهادهای مرتبط را آغاز کرده‌ایم و موضوع در جلسات شورای عالی نظام پزشکی نیز در دستور کار ویژه قرار گرفته است.

سرپرست معاونت آموزشی و پژوهشی سازمان نظام پزشکی افزود: در عین حال، با استفاده از ظرفیت رسانه‌ای و ارتباط با نمایندگان مجلس، در پی گنجاندن ردیف بودجه مشخص برای بهبود وضعیت معیشتی دستیاران در برنامه‌های مالی سال آینده هستیم.

خوش‌سیرت درباره ظرفیت‌های سازمان نظام پزشکی برای پیگیری مطالبات دستیارن پزشکی توضیح داد: سازمان نظام پزشکی به‌عنوان بزرگ‌ترین نهاد صنفی جامعه پزشکی، از اهرم‌های حقوقی، رسانه‌ای و ارتباطی با قوه مقننه و مجریه برخوردار است. ما می‌توانیم صدای واحد پزشکان، دستیاران و گروه‌های پزشکی را به بالاترین سطوح تصمیم‌گیری منتقل و گزارش‌های رسمی تهیه کنیم.

سرپرست معاونت آموزشی و پژوهشی سازمان نظام پزشکی در واکنش به اینکه یکی از وعده‌های رئیس جمهوری ارتقا جایگاه پزشکان، پرستاران، داروسازان و همه صنوف پزشکی بود، به شرایط کنونی صنوف پزشکی اشاره کرد و گفت: با احترام به تلاش‌های دولت محترم، باید با صراحت اعلام کنیم که وضعیت کنونی جامعه پزشکی، به‌ویژه دستیاران، فاصله‌ای جدی با وعده‌های اعلام‌شده دارد.

او تاکید کرد: ارتقای جایگاه صنوف پزشکی، صرفاً در شعار محقق نمی‌شود؛ بلکه نیازمند تصمیمات عملی، تأمین منابع مالی و تغییر نگرش مدیریتی است. انتظار می‌رود دولت محترم به‌ویژه در بودجه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های کلان سلامت، این وعده‌ها را به اقداماتی ملموس تبدیل کند.

گزارش

مردم عادی نیاز دارند روایت خودشان از جنگ شنیده شود؛

وقتی صدای تریبون‌ها سلامت روان جامعه را نشانه می‌گیرد

بعد از حوادث و رویدادها این واکنش‌ها هستند که میدان‌داری می‌کنند؛ گزارش‌ها، تحلیل‌ها و اظهار نظرها توسط کارشناسان، و حتی کنشگران فضای مجازی بعد از هر رویدادِ فراگیری مانند جنگ پر تعداد به گوش افراد جامعه می‌رسد، حالا جامعه‌ای می‌ماند با انبوهی از روایت‌های منتشر شده که گاهی احساس می‌کند این روایت‌ها برای خودش نیستند، یا صدای خودش را نمایندگی نمی‌کنند. در چنین وضعیتی هست که تهدید سلامت روان جامعه چندان دور از انتظار نیست.

خبرآنلاین نوشت: بحران‌ها سلامت روان جامعه را نشانه می‌گیرند، همین کمبود آب را در نظر بگیرید، چه‌طور وقتی به مرحله بحرانی رسید درگیری درست کرد، یا قطع و وصل مکرر برق در تابستان چه‌طور کلافه کننده شد، حالا چه برسد در میان تداوم این کمبودها جنگ هم نازل شود، همزمانی همه این‌ها تخریب کننده سلامت روان یک جامعه است؛ اما اگر واکنش به این کمبودها یا بحران‌ها واکنشی مناسب نباشد می‌تواند گذر از این روزها را سخت‌تر کند، یا حداقل سلامت روان جامعه را به شدت تحت تاثیر قرار دهد. همچنین دوگانه‌هایی که در شرایط التهاب جامعه ساخته می‌شوند، مانند خودی‌ها غیرخودی‌ها، اصلا نمی‌توانند گامی موثر برای حفظ سلامت روان جامعه باشند، حتی نوع تحلیل‌ها یا واکنش برخی کارشناسان به جنگ و مواردی مانند آن خودش می‌تواند سبب «تضعیف سلامت روان» جامعه باشد، این را یک روانپزشک به خبرآنلاین می‌گوید.

تحمیق و تحقیر ثبات روانی آدم‌ها را می‌گیرد

روزهای بعد از جنگ زمین بازی واکنش‌ها شد، برخی کارشناس‌ها از تریبون رسمی مانند صدا و سیما طوری تحلیل ارائه دادند که حتی صدای جبلی رئیس صدا و سیما را هم بلند کرد: «درخواست می‌کنم از همه کارشناسان و مهمانانی که این روزها در مقابل چشم میلیون‌ها نفر مخاطب رسانه ملی قرار می‌گیرند... قدر آنتن زنده و فرصت صحبت زنده با مردم را بدانند و این امانت را رعایت و حفظ کنند.»

آن‌طور که مشخص است نمی‌شود اهمیت تاثیر واکنش به یک واقعه‌ی فراگیر مانند جنگ را روی سلامت روان جامعه نادیده گرفت، در این باره علی نیک‌جو روانپزشک به خبرآنلاین می‌گوید: «نوع برخورد چندگانه منابع رسمی، از جمله صدا و سیمای جلیلی/جبلی، روزنامه‌های حاکمیتی، خبرگزاری‌هایی که با منابع ملی ارتزاق می‌شوند، با مردم در دوران جنگ دوازده روزه از یک سو و پس از آتش بس از دیگر سو، یک بار دیگر حس بی‌اعتمادی و نیز احساس تحمیق و تحقیر را دامن زد و دامن می‌زند. به گفته آدلر -روان پزشک و روان کاو اتریشی و از پیش گامان تاریخ روانکاوی، کمتر مولفه‌ای به اندازه احساس تحمیق و تحقیر ثبات روانی آدمی را از هم می‌گسلد.»

مردم روایت‌های خودشان را بگویند

اگر بپذیریم علاوه بر خود حادثه، نوع واکنش به آن می‌تواند تضعیف کننده سلامت روان باشد، باید بپرسیم کدام نوع واکنش به بحران‌ها درست است؟، نیک‌جو معتقد است در چنین شرایطی روایت بدون واسطه و دخل و تصرف خود آسیب دیده‌ها از جنگ می‌تواند کمک کننده باشد، او می‌گوید: «امروز مردم عادی و بی‌نام و نشان بیش از هر زمان نیاز دارند که روایت‌های‌شان از جنگ شنیده شود و به میزان لازم بازتاب داده شود. این امر تنها نیاز این عزیزان نیست بلکه نیاز جامعه است که احساس کند منابر و مکاسب رسمی حاکمیت، کلیت این جامعه را جدای از باحجاب و بی‌حجاب بودن، جدای از ریش‌دار و کراواتی بودن، جدای از مسلمان و غیرمسلمان بودن، جدای از نظامی و غیرنظامی بودن به رسمیت می‌شناسد و با صداقت پروژه «پاسپورتت را بردار و از مملکت برو» را پس بگیرد. چه آنکه یکی از عواملی که باعث می‌شود مردمان بتوانند بر فضای آمیخته با آسیب روحی روانی غلبه کنند نو-روایت آدمیانی است که خود و عزیزان‌شان آسیب دیده‌اند.»

او می‌گوید: «حاکمیت باید به ضرورت «روایت‌سازی جدید» از خود دست بزند و در این «نو روایت» به بازسازی رابطه‌اش با مردم بنشیند، ذیل الگوهای پیشین امکان دلبستگی یا وابستگی مردم به حاکمیت در زیر تحریم و خون و آتش و دود و غبار و بی‌کاری و بی‌برقی و بی‌آبی منتفی است.»

دوگانه‌سازی‌ها فضایی برای طرد و منکوب کردن افراد است

دوگانه‌سازی‌ها همیشه سبب‌ساز تفرقه شده‌اند، دوگانه‌هایی مانند خودی و غیرخودی نه‌تنها وضعیتی را بسامان نکردند بلکه موجب طرد شدن افراد شدند، برخی در این روزها از یک دوگانه دیگر رونمایی کردند و خواستند با طرح ایده وطن این‌بار وطن را سهم خود بدانند و مجدد از سهم دیگران چشم بپوشند. علی نیک‌جو در واکنش به این دوگانه‌سازی‌ها به خبرآنلاین می‌گوید: «بزرگ‌ترین منابع تولید امید و ناامیدی، ترویج طراوت و یاس، اشاعه تحرک و رخوت، القای امنیت و پنیک ملی، خودِ حاکمیت است. این حاکمیت است که منابع ثروت و قدرت و رسانه و زندان و عفو و تصمیم‌سازی‌های کلان و موثر را در اختیار دارد و هر حرف و هر حرکت حاکمیت می‌تواند به‌طور آبشار مانند امید موثر و نه امید مخدر را در جامعه روان سازد یا از آن سو سلسله گردان ناامیدی مخرب شود.»

او ادامه می‌دهد: «دوگانه‌سازی‌ها همواره فضایی برای طرد و منکوب‌سازی فراهم می‌آورد. این شیوه‌ای است که سال‌ها با تمسک بر آن به‌دنبال خالص‌سازی رفتند و نهایت آن شد ترویج فساد و تضعیف کارآمدی. دوگانه‌سازی فرصتی است برای «غیریت سازی» و «دیگری سازی» که لااقل در اینجای تاریخ آخرین چیزی است که بدان نیازمندیم. امروز نیازمندیم که حاکمیت صادقانه چنان سلف وجودی خویش را بسط دهد که چنین دوگانه‌سازی‌هایی را درون بطن خود هضم و جذب کند. البته که شرط پیشین آن اذعان خاضعانه به خطاهای مهلکی است که از جمله باعث شد فوج مهاجرت و بی‌افقی ایران را در نوردد.»

فغانی قربانی دوگانه‌سازی صدا و سیما شد

شاید یک نمونه از همین دوگانه‌سازی‌ها و اکنش به دیدار علیرضا فغانی داور فوتبال و دونالد ترامپ رئیس جمهور ایالت متحده در فینال جام باشگاه‌های جهان بود، دیداری که سبب شد ایده وطن ضدوطن باز تولید شود، نیک‌جو می‌گوید: «در ماجرای فغانی باز هم نقش پررنگ را مجری‌های متملق صدا و سیمایی که قرار بود ملی باشد، به عهده گرفتند. حضرات تصور می‌کنند هر چقدر بیشتر دشنام بدهند و هر چقدر بیشتر هر کسی را که خلاف نظر این‌ها کاری کرده با بدترین و به لمپن‌ترین نحو ممکن بنوازند در چشم برخی عزیزتر می‌شوند، شاید هم تا امروز بدین نهج و قرار عزیزتر شده‌اند، این جاست که من معتقدم بیش از هر چیز امروز نظام باید ضرورت تغییر الگو و ارائه صادقانه نو روایتی از خود را جدی بگیرد و بدین قرار فضای خاکستری را بسط دهد و جلوی این دوگانه‌سازی‌های دشمن‌شاد کن و ایران خراب کن را بگیرد.»